

ΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΩΣ ΔΙΑΣΠΑΡΤΗ ΠΟΛΗ

ΜΙΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΟΥΤΟΠΙΑ

Η 10η Μπιενάλε Αρχιτεκτονικής της Βενετίας, που πραγματοποιήθηκε από τις 10 Σεπτεμβρίου έως τις 19 Νοεμβρίου του 2006 με θέμα «Πόλεις, αρχιτεκτονική και κοινωνία», είχε στόχο «σύμφωνα με τον διευθυντή της, τον Βρετανό αρχιτέκτονα Ρίτσαρντ Μπάρντετ-να προτείνει άμεσες, λειτουργικές και εφικτές λύσεις για τα προβλήματα που ταλανίζουν τους κατόκους των οπαρινών μεγαλουπόλεων. Πρόκειται για έναν προβληματισμό ιδιαίτερα επίκαιρο και για την Ελλάδα, όπου σύμφωνα με τον Τάκη Γεωργόπουλο, πρόεδρο της Πανελλήνιας Ένωσης Αρχιτεκτόνων, «προειδόποιες της δομής της πόλης παρουσιάζεται σαν ένα ανοργάνωτο, ανορθολογικό δίκτυο κυκλοφοριακών αξόνων, με διάσπαρτες κατά μήκος τους λειτουργίες. Σ' όλη τη γεωγραφική ενότητα της χώρας ο αστικός ιστός είναι πυκνοδομημένος με βασικά χαρακτηριστικά τη μετριότατη ποιότητα κατιπρίων και την έλλειψη ελεύθερων χώρων που θα καλύψουν τις ανάγκες κοινωνικής υποδομής και κοινωνιών λειτουργιών».

Κείμενο Ελένη Ανδρικοπούλου Οι φωτογραφίες και το σχέδιο είναι του Χρήστου Κουλουκούρη

Tουλακιανον πρωτότυπη ήταν η ελληνική παρουσία στην 10η Μπιενάλε της Βενετίας, όπου τέσσερις αρχιτέκτονες -οι Ηλίας Κωνανταπούλου, Κατερίνα Κοτζιά, Λόρη Παπαδόπουλος και Κορίνα Φιλαξενίδη- υποστήριξαν ότι το αρχιτελαγός του Αιγαίου είναι μια πόλη, μια διάσπαρτη τοπογραφικά αλλά συνεκτική και αληθινήγυνα ως προς τα ορόματα και τον ποιησιαρό της,

μετακομίζουν και το υπουργείο της Θελασσας, όμως το επίκεντρό της δεν παραμένει το Αρχιτελαγός του Αιγαίου, η πολυαρχική, πολυκατερική και ανεπικίνητη κορδιά της - η πόλη του Αιγαίου, μια κοινότητα διάσπαρτη τοπογραφικά αλλά συνεκτική και αληθινήγυνα ως προς τα ορόματα και τον ποιησιαρό της,

Το σκεπτικό της έκθεσης

Το κείμενο του Στέφανου Μποέρι περιλαμβάνεται στην εισαγωγή του κατολόγου της έκθεσης μαζί με το σκεπτικό των επιμελητών της, σύμφωνα με το οποίο κι ουργότης του Αρχιτελαγούς, ως πόλη εγχάρατη, περιλαμβάνεται στην επιμελητή της Μπιενάλε και ανατροφοδοτεί, εμπλουτίζεται στην, την ουτώς ή αλλίς συναρποτική συγκίνηση για τη μετόπολη. Αυτή η κρετοποίηση -ένας όρος που αμφιβιβίζει ο Δη-

νούμα και το Πεκίνο. Ένας τέτοιος σκεδισμός όμως δεν ήταν τα καθημερινά προβήθημα των πολιτών και, το χειρότερο, στις πολύ μεγάλες πολεις παραπρότιτοι φαινόμενα απορθήσισης, εξαθλίωσης και βίας, όπως οι πρόσφατες εξεγέρσεις του Πορτοσού. Για τον λόγο αυτό οι επιμελητές της έκθεσης προτείνουν το μοντέρνο του αρχιτελαγούς, όπου ο εγγύτατος και το μικρό μέγεθος των νησιών δεν ευνοούν τον γιανναρισμό και προστατεύουν τον ιστορικό όικο των οικισμών. Η διασπάρα των νησιών δεν έχει βοηθήσει στην δημιουργία οποικειωτικών δομών διοικητών και έχει ευνοήσει την αυτονομία και την ανάπτυξη ισχυρών κοινωνικών δεσμών. Επίσης, το γεγονός ότι περιβλήνεται από τη βάθισσα έχει συνειδέσει σε να μάχονται τελείωσης την εποφή τους με τη φύση. Από την άλλη όμως δεν πείπεται

τους διαφεύδει. **Ο κατάλογος της έκθεσης**

Ο αγκαλιών κατάλογος της έκθεσης, που έχει περί τις 570 σελίδες, είναι διάλεκτος τόσο εξαιρετικός στο σκήνωμα του (16x32 εκ.) όσο και του δεσμώτου του, αφείται όμως να τον διοβάσει κοντεί. Εκτός από το εισαγωγικό σημείωμα των επιμελητών της έκθεσης και το κείμενο του Στέφανου Μποέρι με τίτλο «Μια μερογενειακή αυτοποίηση», περιλαμβάνει με πολλές συναρποτικές συνομιλίες ενόπλες, ένα ποράρτημα με κάθε είδους χώρες και πλήθυσμα εικονογραφικού υλικού. Η πρώτη ενότητα, που εκεί τον γενικό τίτλο «Το αρχιτελαγός», χωρίζεται σε τέσσερις υποενότητες, από τις οποίες η πρώτη, «Ο πόλης», περιλαμβάνει το πολύ ενδιαφέρον κείμενο «Το αρχιτελαγός

μου Βάκου, Γιάννη Ζακαρίδη, Φοίβη Γιαννίδη και Χάρη Βλαβιανού, δύο κείμενα σκετικά με τις νέες τεχνολογίες των Μαρκ Γουγκέτη και Δημήτρη Παπαδόπουλου, καθώς και ένα κείμενο του MIT Μητρόπουλου που αναφέρεται στην ευρωπαϊκή πολιτική για την ανάπτυξη των νησιών. Ακολουθεί το περιεπίσημο της Ιωνίας και Φοίβης Γιαννίδη, Νίκου Μπελόβελη, Βασιλίκης Γαλανί-Μουτάφη, Εμανουήλ Β. Μαρμάρα, Λευτής Μυριβήλη, Θάμης Λαζαράκην και Λίλο Λεωνίδη. Την Ευρώπης» προωθώντας τη διαδικασία στην Ιωνία. Αυτό βέβαια δεν πωρούν τους Ελληνες εργάτες και μεσαίες αν κρει κανείς από τις 10.454 οικοδομικές άδειες που εκδόθηκαν το 1999 για την περιοχή του Αιγαίου, αρκετές για να δημιουργήσουν περίπου 25 οικιστικά σύνοικα με πλήθαρο που αντιστοιχεί σε δέκα δήμους.

Η αρχιτεκτονική στο Αιγαίο

Στην αρχιτεκτονική αναφέρεται η δεύτερη μεγάλη ενότητα με το κείμενο «Μια νέα πόλη» πολί: το Αιγαίο» της Βασιλίκης Πετρίδη, «Το Αιγαίο εκτός των τεκιών: αρχαιοκίνητη παράτημα

πόλης Ελεφαντίνης. Στον πρώκα μαζί στα σφείτερα και ο τίτλος του ελληνικού περιπέτερου «Το Αιγαίο ως διάσπαρτη πόλη», που είναι και ο τίτλος σκεπτικού φρύνου του, το οποίο περιλαμβάνεται στο βιβλίο «Αιγαίον και κόπες της Μεσογείου» των εκδόσεων Ολικός. Την προβληματική αυτή προεκτείνει στο άμερο μελλοντού το αρχιτεκτονικό Στέφανο Μποέρι «Ιδρυση του Multiplicity και διευθύνση του περιοδικού «Domus» που φανταζεται μια επελθόντερη αρμοδιότητα στην πετούπολη και την υπάλληλη της, καταστρέφοντας καθεί πιθανότητα για ένα αειφόρο μέλλον. Οι επιμελητές της εκδήλωσης ασκούνται στην προγραμματική ανάθεση στην προηγόρχοντα ποντέλο των μεγάλων «πλαισιοποιημένων πολεών», των «τεράστιων αυτοφυρωμένων οικισμών που είναι στο πλαίσιο της ανάπτυξης της πόλης» που ευνοεί την αειφόρητη εργασία -όπως τα εμπλοκτικά καρπούζια στην Κέρκυρα και τη Ρόδο: Τι γίνεται με τα ίδια και τα σκοπιδιά της ιστορίας της Βασιλίας; Στέφανος Μποέρι προσθέτει στην προκυμαία της Σαντορίνης: Τι γίνεται με τα ίδια και τα σκοπιδιά της ιστορίας της Αιγαίου; Τι γίνεται με τα ίδια και τα σκοπιδιά της ιστορίας της Βασιλίας; Στέφανος Μποέρι προσθέτει στην προκυμαία της Αιγαίου: Τι γίνεται με τα ίδια και τα σκοπιδιά της ιστορίας της Αιγαίου;

και οι πιέσεις που ασκούνται στον αιγαλιώνικο ιστό και στην ανθρώπινη γεωγραφία των νησιών από την κλιμακική τους τουριστικής ανάπτυξης και στην ανάπτυξη της οικονομίας και την άλλη και μεγαλύτερη προστατεύση των αιγαλιώνικων μεταναστών. Μποέρι ο τουρισμός στο Αιγαίο να μην κυριαρχείται από τις αγκαλιές των μεγάλων ένοδοκείων, αλλά η γίνεται ότι όνταν ένα κρουαζιερόποδοι αποβίβαση, για παραδεύτημα, 10.000 ποτύφωτες στην προκυμαία της Σαντορίνης: Τι γίνεται με τα ίδια και τα σκοπιδιά της ιστορίας της Βασιλίας; Τι γίνεται με τα ίδια και τα σκοπιδιά της ιστορίας της Βασιλίας; Στέφανος Μποέρι προσθέτει στην προκυμαία της Αιγαίου: Τι γίνεται με τα ίδια και τα σκοπιδιά της ιστορίας της Αιγαίου;

και οι κομοποδιούμενοι του Σωκράτη Γεργογιδή, «Μίκονος: αστικός χώρος η σκηνή» του Αριστεΐδη Ρωμανού, «Πόλεις, αρχιτεκτονική και κοινωνία». Τα νησιά του Αιγαίου - Σαντορίνη του Κωνανταπούλου, Δεκοβάλτη, «Οία Σαντορίνης. Οι πολιτικές κινήσεις του οικισμού στους κώνηδους της ιστορίας» της Βασιλίας Μποζινέκη-Διδών, «Ιταλική αρχιτεκτονική στα Δωδεκάνησα» Δεκοβάλτη, «Αίγαλος αυμβωνώσης» του Αρχιτέκτονα και ορμάτη του κοθηγότη του ΑΠΘ Δημητρίου Φατούρου, «Sprawl στις γειτονίες του Αιγαίου» του αρχιτέκτονα και τοπικού της Αιγαίου Καναλλή, «Τι απέκτησε το προκύπτονο πρόσθιο η αρχιτεκτονική Παναγίας Τουρκιών και «Το απόχρυση της Τίγκη. Αρχιτελαγός και νεοτερόποτα» του κοθηγότη Αιγαίου Τζιτζιλάκη. Η δεύτερη υπενότητα αναφέρεται στα νησιά ίδιωμένα από ποιητές, οπτικές γνωστες - «τα νησιά της προσκύνης, της φιλοθείας και της φιλοτίας» της Κωνανταπούλου, με τίτλο «Αστικά σκήνατα στην τουρκική Μανωλίδη, «Τα αρχιτελαγά του Αιγαίου: τοπίο γης και θάλασσας σε μετασηματικό» του Θανάση Δαμάση, και οι κείμενα του Ουγκούρων Τανιετί, ιστορικού της αρχιτεκτονικής στο Τεντύλι Πανεπιστήμιο Τίγκης της Κωνανταπούλου, με τίτλο «Αστικά σκήνατα στην τουρκική Μανωλίδη, Σαννίδη Λαζαράκη, Καραϊσκάκης και Λαζαράκης του Αιγαίου». Οι κείμενα της Βασιλίας Μποζινέκη, «Τα αρχιτελαγά του Αιγαίου: τοπίο γης και θάλασσας σε «Pass-ports», στην οποία εκουν συνεισφέρει πολλοί Έλληνες και ξένοι: «φίροι του Αιγαίου», όπως ο Μίκης Θεοδωράκης, Θανάσης Χανδράς, Λίλι Πεζανά, Νίκος Δημού, Απόστολος Τριανταφύλλου, Νίκος Ναυρίδης, Ζωή Κερμεά, Ιωράντη Συλλίδη, Πάνος Μπαπούτση, Βασίλης